

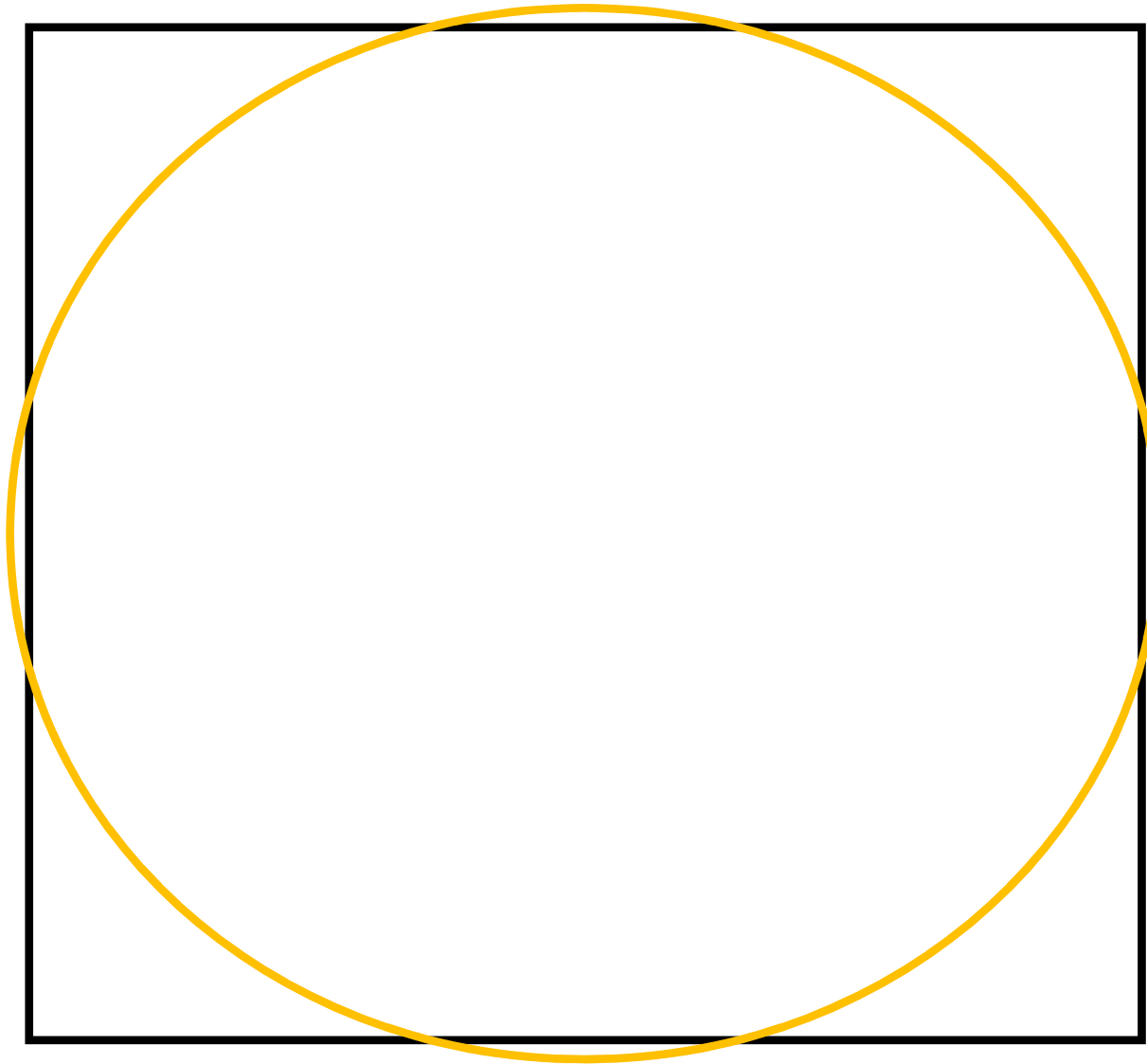
Nieuwe contract of WVP

Uitgangspunten pensioenhervorming

De hervorming van het Nederlandse pensioensysteem moet leiden tot een meer toekomstbestendig pensioenstelsel dat:

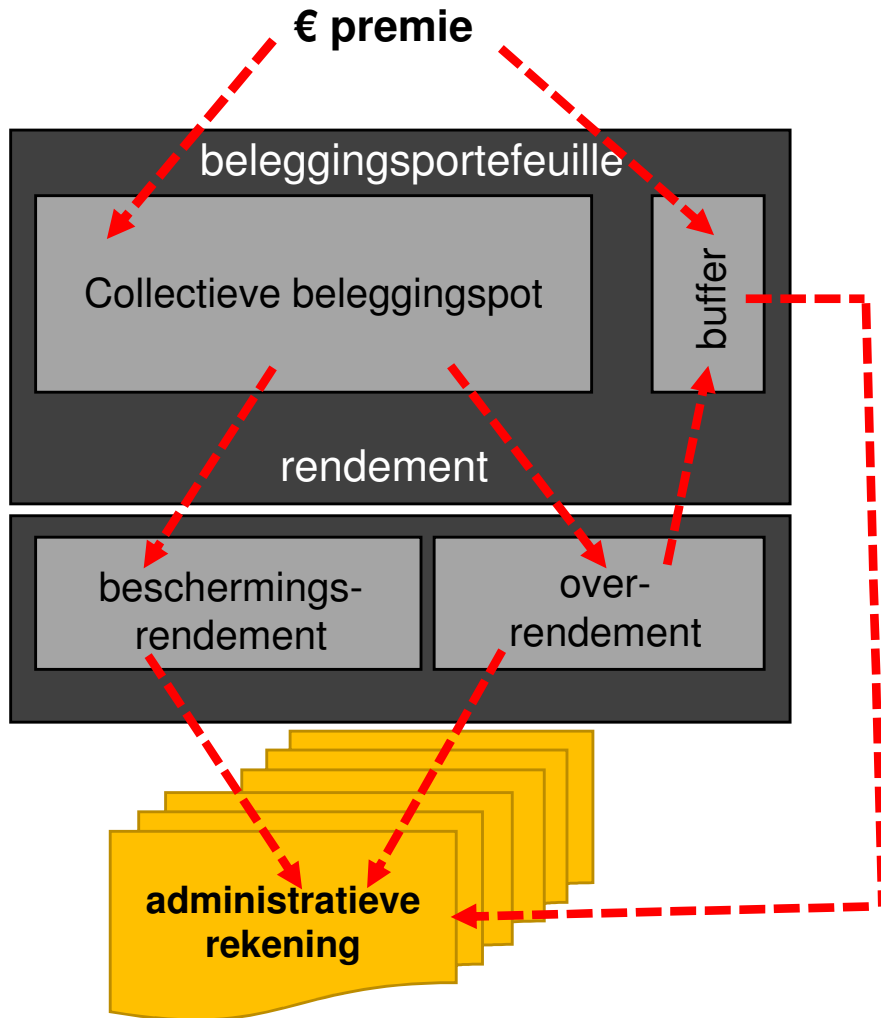
- Beter aansluit bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.
- Pensioen meer inzichtelijk en persoonlijker maakt.
- Eerder perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen voor alle generaties.

Het nieuwe contract: is dit de vierkante cirkel?

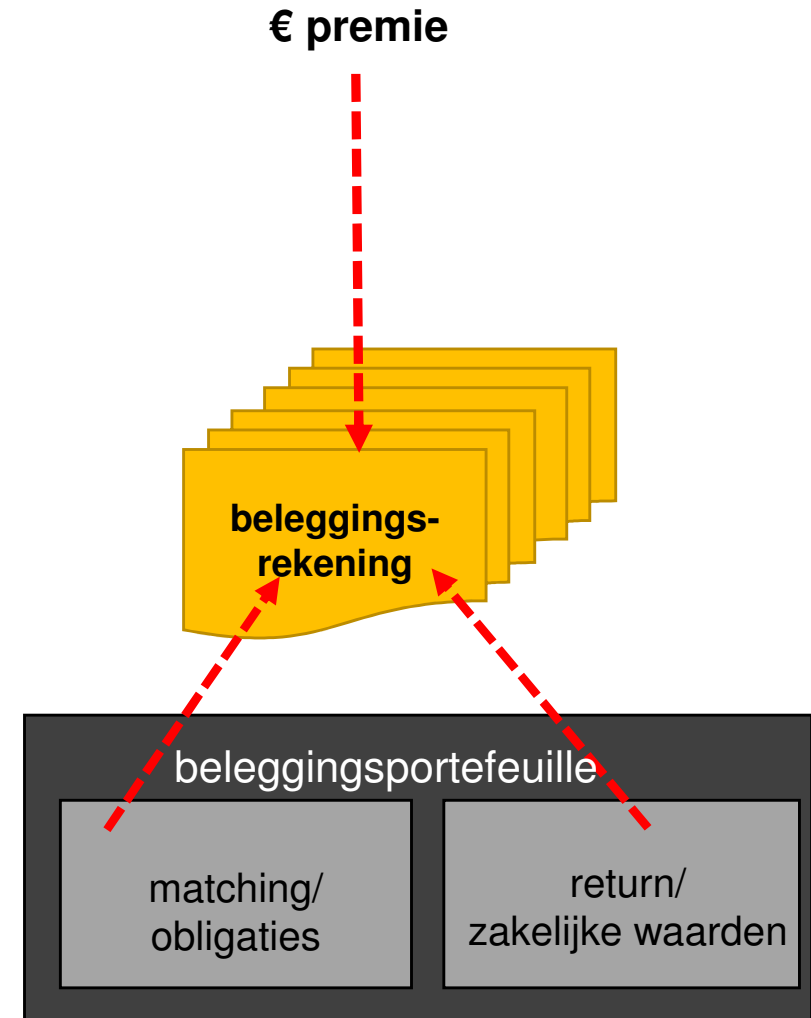

De 2 pensioenvarianten: hoe het werkt

Nieuwe collectieve regeling

Wet verbeterde premieregeling

Zwaardere fiduciaire rol pensioenfondsen

Belangrijkste verschillen tussen de varianten

#		Nieuwe regeling pensioenakkoord	Wet verbeterde premieregeling (+)
1	<i>solidariteit</i>	- op basis van op te bouwen buffer	- aanvullende risicodeling optioneel mogelijk
2	Keuzevrijheid en maatwerk	- Beleggingsbeleid: geen keuzemogelijkheid - Uitkering: variabel - Geen shoprecht	- Beleggingsbeleid: keuzemogelijkheid - Uitkering: vast/ variabel - Shoprecht
3	<i>Beleggingsbeleid</i>	- gerichte <i>groepsgewijze</i> toedeling rendementen en renterisico naar in lijn met de risicohouding van leeftijdsgroepen - Geen leenrestrictie	- gerichte <i>individuele</i> toedeling rendementen op basis van life-cycle in lijn met de risicohouding van de deelnemer - Leenrestrictie

1. Intermezzo: solidariteitsreserve

- Risicodeling tussen huidige én met toekomstige generaties.
- Regels worden vastgesteld in overleg met sociale partners.
- Omvang tussen de 0% en 15%.
- Vullen:
 - Maximaal 10% van de premie.
 - Maximaal 10% van het overrendement.
- Uitdeelregels moeten evenwichtig, transparant en vooraf worden vastgesteld.

1. Solidariteit en uniformiteit versus keuzevrijheid en maatwerk

→ Wat levert meer op keuzevrijheid en maatwerk of meer solidariteit?

1. De toegevoegde waarde van solidariteit

2. Keuzevrijheid en maatwerk

- (Beleggings)beleid afgestemd op de individuele wensen, omstandigheden en randvoorwaarden levert ook welvaartswinst.
- Toenemende arbeidsmobiliteit en behoefte aan eigen regie vragen om meer keuzevrijheid en maatwerk.
- Bijkomend voordeel dat de transparantie sterk wordt vergroot .
- Maar verkeerde keuzes zijn kostbaar in termen van welvaart.

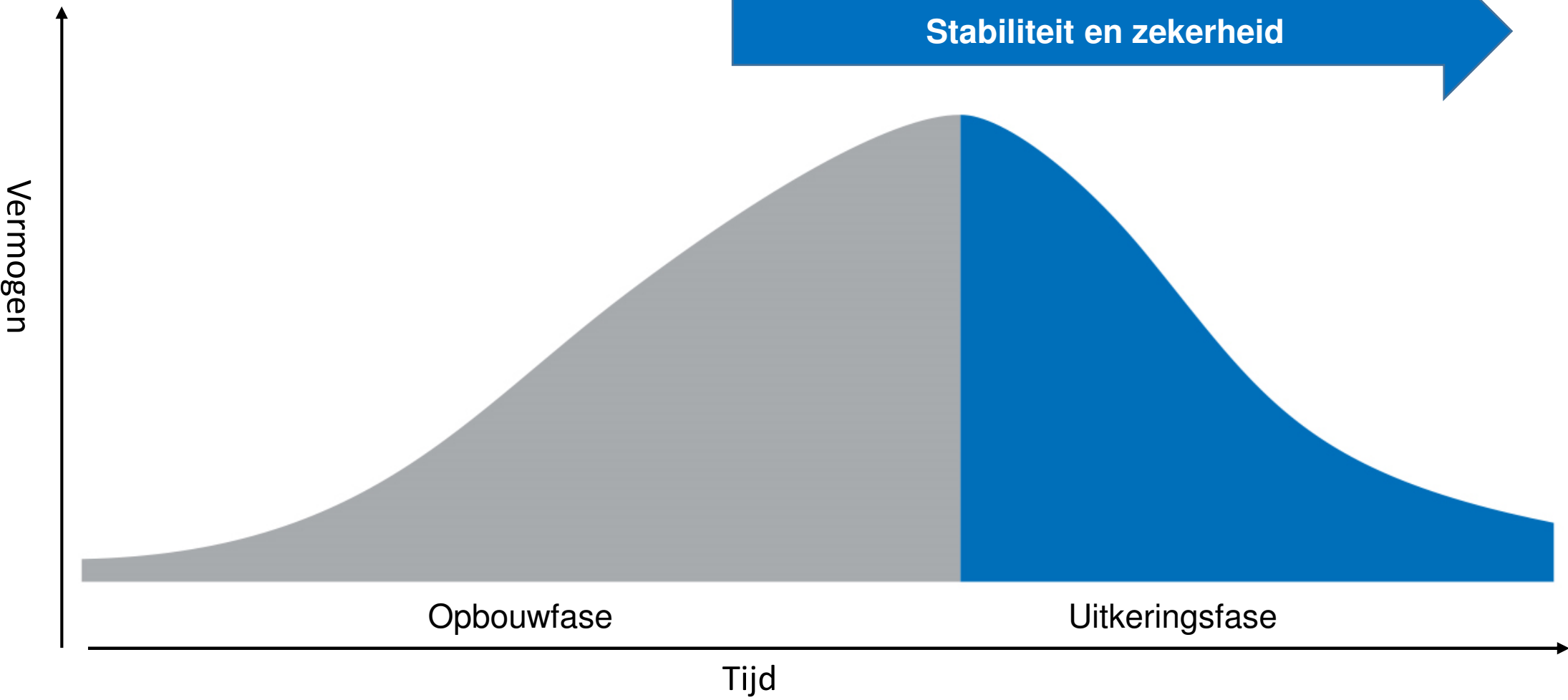
2. Omgaan met keuzevrijheid

3. Beleggingsbeleid: er ontstaat meer ruimte voor risicovolle beleggingen

→ Toename belang staartrisiko's.

3. Beleggingsbeleid: beheersing renterisico blijft belangrijk

Stabiliteit en zekerheid

3. Beleggingsbeleid: dynamiek

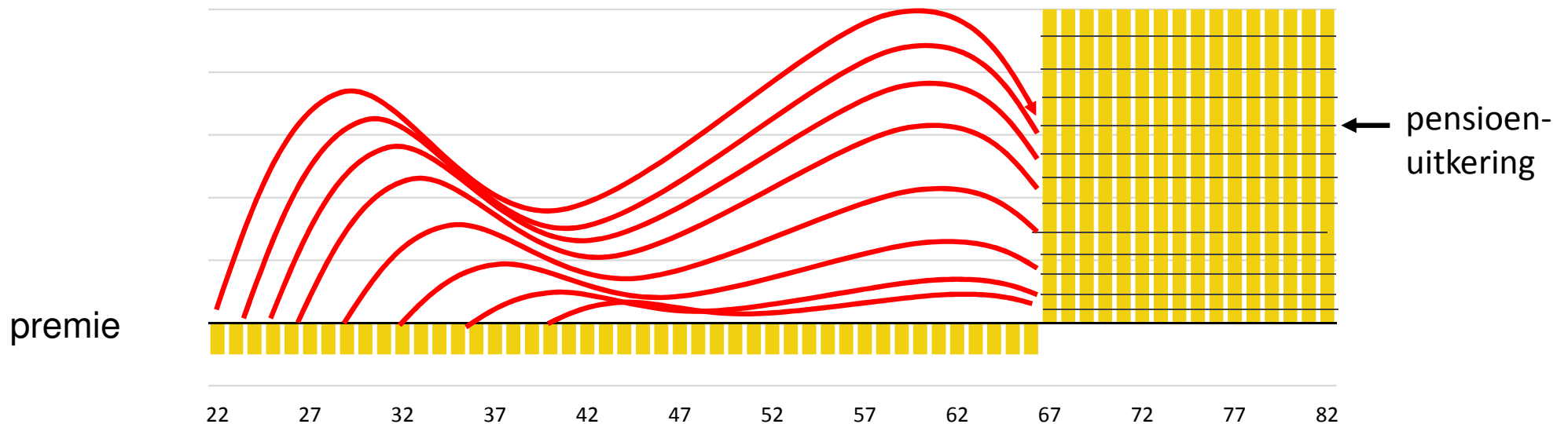
3. Beleggingsbeleid: invulling die aansluit bij de ambities

- Toegespitst op individuele kenmerken.
- Gericht sturen op een van tevoren vastgestelde doeluitkering (bijvoorbeeld vanuit het projectierendement).
- Aandacht voor staartrisico's (met name bij jonge deelnemers).
- Dynamische invulling beleggingen: niet alleen op basis van leeftijd maar ook op basis van beoogde uitkering en kostprijs van zekerheid.

→ Huidige 'vaste' life cycle methodiek is niet voldoende afgestemd op uitkeringsdoelstelling.

Traditioneel life-cycle beleggen is onvoldoende toekomstbestendig

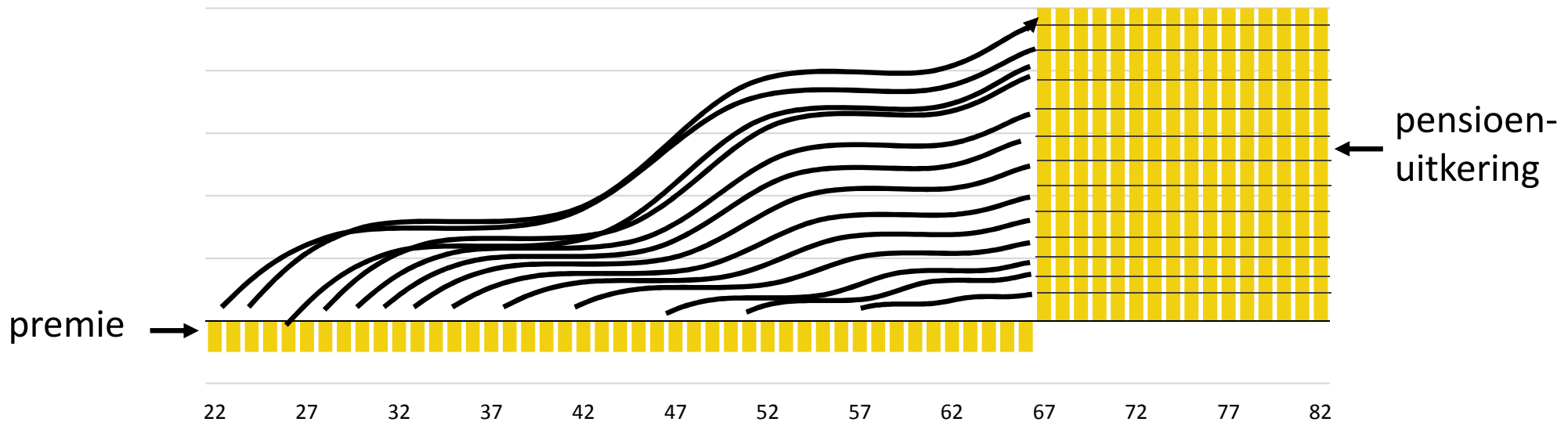
- **Onvoldoende doelgericht:** er wordt niet bewust gestuurd op een bepaalde uitkomst
- **Onvoldoende risicobeheer:** De kans op een veel lager dan beoogde pensioenuitkering is vrij groot (onvoldoende oog voor staartrisiko en renterisiko);
- **Onvoldoende inzicht/voorspelbaarheid:** De deelnemer heeft tussentijds onvoldoende inzicht in zijn verwachte pensioen door de hoge variatie tussen goed en slecht weer scenario's

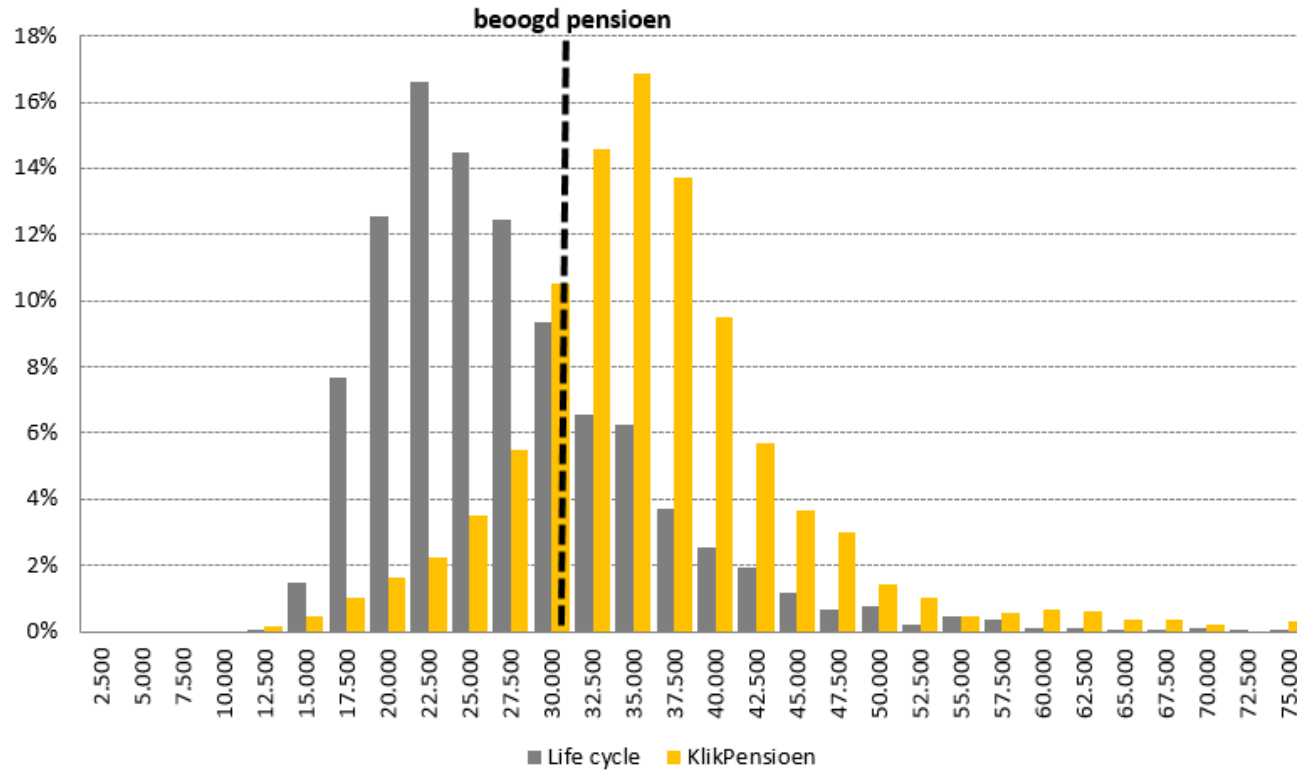
Kenmerken van een dynamische life-cycle

Een dynamische life cycle benut de volatiliteit op de financiële markten om op de 'juiste' momenten (wanneer er genoeg geld verdiend is) uitkeringszekerheid in te kopen

- **Doelgericht:** De betaalde premie groeit met een hoge mate van zekerheid aan naar de beoogde pensioenuitkering van de betreffende deelnemer;
- **Risicobeheer:** De kans op een veel lager dan beoogde pensioenuitkering is kleiner;
- **Inzicht/voorspelbaarheid:** Door de kleinere variatie heeft de deelnemer tussentijds beter inzicht in zijn verwachte pensioen

Dynamische life-cycle biedt beter inzicht in het verwachte pensioen

	KlikPensioen	Life cycle	Δ
Gemiddelde pensioenuitkering	36.448	26.327	38%
Mediane pensioenuitkering	33.947	24.395	39%
Kans op pensioen < beoogde uitkering (=€ 29.259)	22%	72%	
Kans op pensioen < 80% beoogde uitkering (=€23.407)	7%	43%	

Samenvatting & conclusies

	Nieuwe regeling pensioenakkoord	Wet verbeterde premieregeling
<i>Betere aansluiting bij de ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt: flexibiliteit en keuzevrijheid</i>	Beperkte keuzemogelijkheden voor deelnemers.	De WVP(+) biedt vele individuele keuzemogelijkheden.
<i>Meer inzichtelijk en persoonlijker pensioen</i>	Moeilijk uit te leggen en nog veel ruimte voor discussie, o.a. over toepassing solidariteitsbuffer	Ieder zijn eigen beleggingspotje geeft inzicht. Persoonlijke keuzes en maatwerk
<i>Eerder perspectief op een koopkrachtig pensioen voor alle generaties</i>	Wel beter dan in huidige (nominale) kader. Maar minder perspectief dan bij een dynamische life-cycle.	Een dynamische life cycle geeft een naar verwachting hogere en meer stabielere pensioenuitkering